

RP 145/2001 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om allmänna vägar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om allmänna vägar ändras till den del den berör vägplaners giltighet. Det föreslås att giltighetstiden för vissa vägplaner skall kunna förlängas ytterligare en gång för sådana pro-

jekt som med hänsyn till den ekonomiska situationen inte kan genomföras under planernas giltighetstid.

Lagen avses träda i kraft den 1 december 2001.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Lagen om allmänna vägar (234/1954) ändrades genom en lag som trädde i kraft vid ingången av 1999 (342/1998). Till lagen fogades bl.a. bestämmelser om utredningsplanering och giltighetstiden för vägplanerna förkortades. Enligt de reviderade bestämmelserna skall för projekt som har betydande konsekvenser före vägplaneringen göras upp en utredningsplan som tjänar till ledning när vägplanen görs upp och vars rättsverkan är en byggnadsinskränkning. Uppgörandet av vägplanen skall påbörjas inom åtta år efter det att utredningsplanen har godkänts. Enligt de ändrade bestämmelserna är vägplanen i kraft fyra år och av särskilda skäl kan statsrådet en gång förlänga giltighetstiden med fyra år. De vägplaner som har godkänts efter 1999 samt även utredningsplanerna har således för närvarande en ovillkorlig preskriptionstid på åtta år. Giltighetstiden för utredningsplanen och vägplanen kan sammanlagt uppgå till maximalt 16 år.

Giltighetstiden för vägplaner som gäller vid tidpunkten för lagens ikraftträdande kan enligt ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. i den ovannämnda ändringslagen 342/1998

inte längre förlängas, om giltigheten redan har förlängts en gång före 1999. Denna bestämmelse håller nu på att leda till orimliga situationer eftersom alla tidigare planerade projekt inte kan genomföras under vägplanernas giltighetstid på grund av statens ekonomiska läge. Situationen för de projekt som avses i ikraftträdelsebestämmelsen är ofördelaktigare än för de som har planerats enligt den gällande lagen. Någon lagakraftvunnen utredningsplan har inte kunnat göras upp för dem, men deras giltighetstid är trots det begränsad.

Vägprojekt i fråga om vilka giltighetstiden för vägplanerna har förlängts 1996 och vilka inte har genomförts har förfallit redan 2000. Innan lagen trädde i kraft, dvs. under åren 1997 och 1998, har giltighetstiden för 48 vägplaner förlängts med fyra år. Av dessa vägplaner är 21 fortfarande aktuella. Efter att lagen trädde i kraft, alltså 1999 och 2000, har giltighetstiden för sammanlagt 41 vägplaner förlängts med fyra år och av dessa är endast 33 vägplaner fortfarande aktuella. Projekten är genomförbara men de har inte kunnat förverkligas eftersom finansiering har saknats.

Projekt som inte har genomförts och beträffande vilka giltighetstiden för vägplanerna har förlängts genom beslut år 1997 förfaller

vid årets slut. Det finns nio sådana projekt på olika håll i Finland. Under åren 2002 och 2003 kommer 12 och 18 vägplaner att förfalla på motsvarande sätt. År 2000 förlängdes giltighetstiden för 17 vägplaner till utgången av 2004 och av dessa är fortfarande 15 aktuella.

För att sådana projekt i fråga om vilka vägplanen har förfallit skall kunna genomföras krävs det att det material som ligger till grund för vägplanen ses över och upptas till ny behandling som omfattar hörande av markägare, anmärkningar, utlåtanden och beslut om godkännande. Till stor del kommer samma frågor att behandlas två gånger vilket inte är ändamålsenligt. Möjligheten att söka ändring blir därvid också på nytt aktuell. Ny behandling skulle leda till att projekten skjuts upp och att de förorsakar merkostnader. Administrativt sett har dessa vägplaner redan en gång nått en status av verkställbarhet med undantag för finansieringsbesluten.

Av denna orsak föreslås att ordalydelsen i 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lag 342/1998 ändras så att giltighetstiden för sådana projekt som avses i ikraftträdelsebestämmelsen kan förlängas ytterligare en gång med högst fyra år genom sådana beslut av statsrådet som fattas med stöd av den nu föreslagna ändringslagen. Bestämmelsen föreslås beröra vägplaner vilkas giltighetstid har förlängts innan den föreslagna ändringslagen träder i kraft. En ytterligare förlängning av giltighetstiden kommer inte att ske automatiskt utan den föreslås grunda sig på granskning och prövning av varje enskilt fall. Vid beredningen av besluten om ytterligare förlängning skall det t. ex. i samarbete med miljömyndigheterna säkerställas att miljökonsekvenserna av projektet i tillräcklig mån utretts. Enligt förslaget skall giltighetstiden förlängas endast för tidsenliga, miljömässigt acceptabla och tekniskt genomförbara vägplaner. Ändringen föreslås gälla sådana vägplaner vilkas giltighetstid har förlängts under tiden 1997—2000. Beslut om ytterligare förlängning skall fattas under de följande fyra åren årligen i så god tid att planerna för genomförbara projekt inte hinner förfalla. Enligt 22 § 1 mom. 5 punkten reglementet för statsrådet (1522/1995) skall besluten de facto fattas av kommunikationsministeriet.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inga verkningar som ökar statens utgifter. Om propositionen inte förverkligas kommer däremot statens utgifter att öka. Om vägplanerna förfaller och en ny administrativ behandling av samma vägplaner skall inledas, kommer detta att förorsaka Vägförvaltningen merkostnader på i genomsnitt ca 100 000—200 000 mk per vägplan.

2.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga betydande direkta organisatoriska verkningar eller verkningar på personalen. Propositionen kommer i viss mån att öka arbetsmängden vid kommunikationsministeriet och Vägförvaltningen, men den kommer att göra den administrativa vägplaneringsprocessen förnuftigare. Om propositionen förverkligas kan vägplaneringen inriktas på nya projekt. Om propositionen inte förverkligas kommer konsultarbetet inom vägplaneringen att öka.

2.3. Miljökonsekvenser

Särskild vikt fästes vid miljömässiga faktorer redan i det skedet då giltighetstiden för vägplanerna förlängdes föregående gång. De flesta av projekten gäller en förbättring av nuvarande vägar.

2.4. Verkningar i fråga om den regionala utvecklingen

Den föreslagna ändringen berör vägprojekt på olika håll i landet.

2.5. Verkningar för medborgarna

Propositionen har indirekta positiva verkningar för dem som använder vägarna eftersom genomförandet av nödvändiga vägprojekt garanteras. Största delen av projekten förbättrar det nuvarande vägnätet och resulterar i att trafiksäkerheten främjas. Bland projekten finns utöver några stora projekt även

projekt för byggande av leder för lätt trafik.

Den byggnadsinskränkning som begränsar markägarens äganderätt föreslås gälla ytterligare fyra år, men inskränkningen orsakas av ett godtagbart samhälleligt behov och är med tanke på markägarens äganderätt relativt liten. Markägarens rätt till normalt, skäligt och rationellt nyttjande av sin egendom äventyras inte. Enligt artikel 1 i 1 tilläggsprotokollet i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna skall vars och ens rätt till sin egendom lämnas okränkta. Staterna har likväl rätt att genomföra sådan lagstiftning som staten finner erforderlig för att reglera nyttjandet av viss egendom i överensstämmelse med det allmännas intresse. När det gäller tolkningspraxis har möjligheten att söka ändring ansetts viktig. Det föreslås att ändring skall kunna sökas i statsrådets beslut.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet tillsammans med representanter för berörda ministerier. Propositionen har behandlats i den arbetsgrupp som bereder en reform av väglagstiftningen. Utlåtande om propositionen har begärts av justitieministeriet, finansministeriet och miljöministeriet samt Vägförvaltningen. Vid den fortsatta beredningen har synpunkterna i utlåtandena beaktats i mån av möjlighet.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

I förklaringen till motiveringen för det kapitel som gäller Vägförvaltningen i budgetpropositionen för 2002 nämns att en proposition kommer att avlåtas. Där framgår att för att förhindra att vägplanerna föråldras kommer ministeriet att avlåta en proposition med förslag till ändring av väglagstiftningen så att statsrådet berättigas att av särskilda skäl förlänga giltighetstiden för vägplanerna med högst fyra år.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 2001. Myndigheterna får således enligt förslaget en månads tidsfrist att före årets slut se till att giltighetstiden för sådana vägplaner som är avsedda att genomföras men som hotar att förfalla vid utgången av 2001 förlängs.

6. Lagstiftningsordning

Lagen föreslås bli behandlad i vanlig lagstiftningsordning eftersom begränsningen av möjligheten att använda egendom är relativt liten och det går att söka ändring i de beslut som berör ytterligare förlängning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om allmänna vägar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 maj 1998 om ändring av lagen om allmänna vägar (342/1998) 4 mom.
i ikraftträdelsebestämmelsen som följer:

Även om giltighetstiden för vägplaner har
förlängts under åren 1997—2000, kan giltig-
hetstiden utan hinder av lagens 28 § 3 mom.
förlängas av särskilda skäl genom beslut av
statsrådet ytterligare en gång med högst fyra
år, om vägplanerna i övrigt är tidsenliga samt
miljömässigt acceptabla och tekniskt genom-

förbara.

Denna lag träder i kraft den _____ december
2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

Helsingfors den 28 september 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Kimmo Sasi*

*Bilaga
Parallelltexter*

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om allmänna vägar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 15 maj 1998 om ändring av lagen om allmänna vägar (342/1998) 4 mom.
i ikraftträdelsebestämmelsen som följer:

Gällande lydelse

Den bestämmelse i 28 § 3 mom. som gäller förlängning av tidsfristen tillämpas inte på vägplaner i fråga om vilka giltighetstiden för beslutet om fastställelse av planen redan har förlängts med stöd av de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft.

Föreslagen lydelse

Även om giltighetstiden för vägplaner har förlängts under åren 1997—2000, kan giltighetstiden utan hinder av lagens 28 § 3 mom. förlängas av särskilda skäl genom beslut av statsrådet ytterligare en gång med högst fyra år, om vägplanerna i övrigt är tidsenliga samt miljömässigt acceptabla och tekniskt genomförbara.

Denna lag träder i kraft den december 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
